

הגילוי הגדול של מרן ה"חתם סופר" זי"ע
שמאיר את כל הנושא של נדב ואביהוא באור בהיר

נדב ואביהוא מתו בקרבתם לפני ה' במיתת נשיקה משום שזכו להשיג את שעד הנו"ן שלא השיג משה רבינו

בישראל על ידי מכובדי שימותו על קדושת השם, עד כדי כך שמשה רבינו חשב שהכוונה בזה על עצמו או על אהרן, וכאשר ראה שבחר הקב"ה בנדב ואביהוא הסיק מזה: "עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך".

דבר בעתו מה טוב להביא מה שמצינו בענין זה דבר פלא, במקרא שכתוב בפרשת משפטים במעמד של מתן תורה (שמות כד-א): "ואל משה אמר עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחוק". והנה ב"מושב זקנים" לבעלי התוספות וכן בפירושו הטור הארוך על התורה (שם) הביאו מה שהקשה הרא"ש, למה אמר הקב"ה לאהרן שיעלה רק עם נדב ואביהוא, ולא שיתף עמהם גם את אלעזר ואיתמר שהיו גדולים מהזקנים.

ותירץ, על פי מה שכתוב אחר כך (שם י): "ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר". ופירש רש"י בשם המדרש: "ויראו את אלקי ישראל, נסתכלו והציצו ונתחייבו מיתה, אלא שלא רצה הקב"ה לערבב שמחת התורה, והמתין לנדב ואביהוא עד יום חנוכת המשכן". לפי זה מיישב הרא"ש הטעם ששלח הקב"ה רק את נדב ואביהוא, בלשון קדשו:

"משום שהקב"ה לו נתכנו עלילות, וידע שבעליל זו נתחייבו, כדאמר שמכאן נתחייבו שריפה, אלא שלא רצה הקב"ה לערבב שמחת התורה, והמתין לנדב ואביהוא עד שמיני למלואים ולזקנים עד תבערה, ואילו היה אלעזר ואיתמר [מהם] היה נכרת כל זרע אהרן, ולא רצה הקב"ה שיכרית זרע הכהונה הקדושה".

הרי לנו דברים ברורים שכבר במתן תורה בחר הקב"ה לשלוח דוקא את נדב ואביהוא שיעלו עם אהרן בהר, בידועו שלא יעמדו בתשוקתם להסתכל בה' אלקי ישראל, כדי

בפרשת שמיני (ויקרא י-א): "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה'". ופירשו בגמרא (סנהדרין נב.): "שני חוטי"ן של אש יצאו מבית קודש הקדשים ונחלקו לארבע, ונכנסו שנים בחוטמו של זה ושנים בחוטמו של זה ושרפום".

[א]

הגדרת הקב"ה על נדב ואביהוא "בקרובי אקדש"

והנה על קדושתם הגדולה של נדב ואביהוא, למדנו מעדותו הנאמנת של משה רבינו אדון כל הנביאים, כפי שגילה לאהרן מיד אחרי מיתתם של נדב ואביהוא, כמו שכתוב בפרשת שמיני (שם י-ג): "ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידום אהרן". ופירש רש"י:

"הוא אשר דיבר וגו', היכן דיבר, (שמות כט-מג) ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי, אל תקרי בכבודי אלא במכובדי. אמר לו משה לאהרן, אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך... ועל פני כל העם אכבד, כשהקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא ומתעלה ומתקלס, אם כן באלו כל שכן ברשעים, וכן הוא אומר (תהלים סח-לו) נורא אלקים ממקדשיך, אל תקרא ממקדשיך אלא ממקודשיך".

נמצינו למדים מזה חידוש גדול, כי עוד לפני שהוקם המשכן כבר בחר הקב"ה בנדב ואביהוא לקדש את שמו ביום הקמת המשכן על ידי מיתתם, ועל כך אמר הקב"ה למשה: "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי", ביום שארד להשרות שכניתי במשכן אתקדש

בפרשתנו פרשת אחרי דבר בעתו מה טוב, לברר וללבן את הסתירות הרבות שמצינו בענין קדושתם ומיתתם של שני בני אהרן נדב ואביהוא בקרבתם לפני ה', ונפתח בפתחת פרשתנו (ויקרא טז-א):

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו. ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך, ואל יבוא בכל עת אל הקודש מבית לפרוכת אל פני הכפורת אשר על הארון ולא ימות כי בענן אראה על הכפורת, בזאת יבוא אהרן אל הקודש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה".

ופירש רש"י בשם תורת הכהנים, ביאור הקשר בין מיתת שני בני אהרן לאזהרת הקב"ה לאהרן הכהן: "ואל יבוא בכל עת אל הקודש מבית לפרוכת", שלא יכנס לקודש הקדשים בכל ימות השנה כי אם פעם אחת בשנה ביום הכיפורים, כדי שלא ימות כפי שמתו בניו:

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו', מה תלמוד לומר, היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו, משל לחולה שנכנס אצלו רופא, אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, בא אחר ואמר לו, אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני, זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן.

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא, שלא ימות כדרך שמתו בניו, ולא ימות, שאם בא הוא מת. כי בענן אראה, כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני, ולפי שגילויי שכניתי שם, יזהר שלא ירגיל לבוא. זהו פשוטו. ומדרשו לא יבוא כי אם בענן הקטורת ביום הכיפורים".

נמצינו למדים מכאן כי מה שכתוב על נדב ואביהוא: "בקרבתם לפני ה' וימותו", הכוונה בזה שנכנסו בקודש הקדשים שלא ברשות, והרי זה עולה בקנה אחד עם מקרא שכתוב

אור החיים הקדוש: "בקרבתם לפני ה', פירוש שנתקדבו לפני אור העליון בחיבת הקודש וזוה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים"

חתם סופר: "ב'קרבתם לפני י' ו'ימותו" ראשי תיבות יוב"ל שהוא שער החמישים שזכו נדב ואביהוא להשיג

שילוב נפלא של ה"חתם סופר" וה"אור החיים", נדב ואביהוא מתו במיתת נשיקה כשנתקדבו לשער הנו"ן

משה רבינו אמר על נדב ואביהוא:

"עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך", כי הם השיגו את שער הנו"ן

אלא שעתה מוטלת עלינו חובת הביאור להבין ולהשכיל גם לפי קוצר השגתנו, מה ראו נדב ואביהוא שהקב"ה העיד עליהם "בקרובי אקדש" על ככה, למסור את נפשם להיכנס בקודש הקדשים ביום הקמת המשכן שלא ברשות. זאת ועוד ראוי לבאר דברות קדשו של ה"אור החיים" שמפרש: "בקרבתם לפני ה', פירוש שנתקדבו לפני אור העליון בחיבת הקודש וזוה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים". וצריך ביאור מהו "אור העליון" שנתקדבו אליו בחיבת הקודש.

וכן ראוי לנו ליישב הסתירות הגדולות שמצינו בענין נדב ואביהוא, כי מצד אחד יש לנו עדותו של הקב"ה שהגדיר אותם "בקרובי אקדש", ועדותו של משה רבינו באומרו לאהרן: "עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך". אולם מצד שני מביא רש"י בפרשת שמיני בפסוק (ויקרא יב-א): "ותצא אש מלפני ה', רבי אליעזר אומר, לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן. רבי ישמעאל אומר, שתויי יין נכנסו למקדש, תדע שאחר מיתתן הזהיר הנוותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש".

והנה בנוסף על כך מצינו מאמר נורא במדרש (ויק"ד כ-י) על סיבת פטירתם: "מלמד שהיו משה ואהרן הולכין תחילה, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, ואומרים [נדב ואביהוא], מתי ב' זקנים הללו מתים ואנו נוהגין שררה על הציבור... אמר להם הקב"ה (משלי כז-א) אל תתהלל ביום מחר". וצריך ביאור איך כל הדברים אלו עולים בקנה אחד עם ההגדרה של "בקרובי אקדש".

[ד]

שילוב נפלא מהגילוי של ה"חתם סופר" עם הביאור הנשגב של ה"אור החיים"

פתח דברינו יאיר לבאר כל זה על פי מה שנקדים יסוד גדול ממשנתו הטהורה של

מקורב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשם מהם".

מעתה לפי המבואר ברש"י בשם תורת כהנים, כי מיתתם "בקרבתם לפני ה'" היתה כשנכנסו להקטיר קטורת בקודש הקדשים שלא ברשות, נמצינו למדים מזה שמסרו נפשם להיכנס בקודש הקדשים ושם נתקדבו לפני אור העליון מצד גילוי השכינה שהיה שם, ויצאה נשמתם במיתת נשיקה, ועל כך נאמר: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה'".

[ג]

אזהרת האריז"ל שלא לטעות ח"ו שנדב ואביהוא הקריבו אש זרה ממש

הנה כי כן מה נפלאים הם דברי רבינו האריז"ל ב"שער הפסוקים" (פרשת שמיני), שמזהיר אותנו שלא לטעות לחשוב ח"ו שנדב ואביהוא הקריבו אש זרה ממש, ומבאר שם בדברי קדשו כי נדב ואביהוא היו הנפש של אדם הראשון, וכל מה שעשו התכוונו לתקן את החטא של אדם הראשון, בחושבם כי מאחר שהוקם המשכן הגיע הזמן להשלים את התיקון של חטא אדם הראשון, הנה הדברים בלשון קדשו:

"כללו של דבר, אל יחשוב אדם טעות מפורסמת כזה, שנדב ואביהו הקריבו אש זרה ממש ח"ו, כי מי שהיו שקולים כמשה ואהרן, ואמר הקב"ה עליהם בקרובי אקדש, אין לייחס להם טעות גדולה כזו, שאין לייחס לתינוק הדיוט אחר. אבל הענין הוא במה שהודעתין בענין חטאו של אדם הראשון, ובענין אותם ארבעה חכמים שנכנסו לפרדס ושלשתם נענשו, כי כל כוונתם היתה בתכלית החשיבות, שכולם בהיותם ראשי בני ישראל השתדלו לתקן פגם המלכות מן החיצונים... ולא היה יכולת בידם וטעו במעשיהן ונענשו בשוגג".

שתצא נשמתם ביום חנוכת המשכן ויתקיים בהם "בקרובי אקדש", ומזה נשכיל להבין שעשו תיקון גדול בכך כמו שכתב ה"שפת אמת" בפרשתנו (שנת תרל"ו):

"לא לחנם מסרו נפשם נדב ואביהוא, אשר היו צדיקים גדולים, ועשו זוה תיקון גדול לכלל ישראל, אך שהיה חסרון במעשיהם כמו שאמרו חכמינו ז"ל. ונראה כי זכו בני ישראל לעבודת יום הכיפורים על ידיהם, לכן קורין הפרשה [של אחרי מות] ביום כיפורים... לכן נתקנא בהם משה רבינו ע"ה באמרו [לאהרן], הם גדולים ממני וממך. ונוכל לפרש ולא ימות הוא בכלל האזהרה, כי היה אפשר שימסור אהרן נפשו לכנוס אף שימות, לכן נאמר לו אל יבוא ולא ימות, כי רצון המקום שיחיה".

[ב]

הקשר הנפלא בין "בקרובי אקדש" ובין "בקרבתם לפני ה' וימותו"

והנה כאשר נתבונן נראה כי הגדרה זו שהגדיר הקב"ה את מיתתם של נדב ואביהוא בבחינת "בקרובי אקדש", מתאים להפליא למה שהגדיר הכתוב בפרשתנו את מיתתם: "בקרבתם לפני ה' וימותו", כמו שפירש ב"אור החיים" הקדוש שמתו משום שנתקדבו לפני אור העליון בדביקות גדולה, עד שיצאה נשמתם מגודל הדביקות בבחינת (שיר השירים ה-י): "נפשי יצאה בדברו", והנה הם דברות קדשו מלהבות אש:

"דיבר ה' למשה דרך מיתתן, שהיתה על זה האופן בקרבתם לפני ה', פירוש שנתקדבו לפני אור העליון בחיבת הקודש וזוה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים. והנה הם שווים למיתת כל הצדיקים, אלא שהפרש הוא, שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם, ואילו הם נתקדבו לה, והוא אומרו בקרבתם לפני ה'.

ואומרו 'וימותו' בתוספות וא"ו, רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם, לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשם מהם והבן. ובחינה זו אין מכיר איכותה, והיא מושללת ההכרה, לא מפי מין האנושי ולא מפי כתבו, ולא תושג בהשערות מושכל הגשם".

נמצינו למדים מדבריו הקדושים, כי לא רק שיצאה נשמתם "בקרבתם לפני ה'", מפאת גודל קרבתם ודביקותם בה', אלא זאת ועוד שמסרו נפשם מרצונם על קדושת השם, וכמו שכתב: "שהגם שהיו מרגישים במיתתם, לא נמנעו

קדשו היכן מצינו שנדב ואביהוא השיגו את שער הנו"ן, זאת ועוד, איך באמת הצליחו להשיג את שער הנו"ן שלא השיג משה רבינו. ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שכבר הבאנו כמה פעמים הקדמה נפלאה ממשנתו הטהורה של רבינו האריז"ל ב"לקוטי תורה" (פרשת ואתחנן עה"פ ויתעבר ה' בי), שמבאר דקדוק הלשון בגמרא: "חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד".

וביאר בדברי קדשו כי בשעת מתן תורה זכה משה רבינו להשיג את כל חמישים שערי בינה, אלא שאחרי חטא העגל נחסר ממנו שער הנו"ן, ורמזו בכתוב (שמות לב-ז): "לך רד כי שחת עמך" - ל"ך בגימטריא נ' שהוא שער הנו"ן, "רד" לך מהשגה זו, "כי שחת עמך", ואינם ראויים להשיגו. הנה כי כן זהו שדקדקו לומר: "וכלן ניתנו למשה חסר אחת", כי באמת ניתנו תחילה כולם למשה, אלא שאחר כך נחסר ממנו אחת.

והנה השל"ה הקדוש (פרשת ואתחנן בתורה אור) הוסיף לפרש בזה (שמות יט-ג): "ומשה עלה אל האלקים". כי אמנם אחרי חטא העגל נאמר על משה: "ותחסרהו מעט מאלקים", על שהיה חסר לו מעט מאלקים שהוא שער הנו"ן, אבל בשעת מתן תורה לא היה חסר לו מעט מאלקים, אלא "ומשה עלה אל האלקים" דייקא להשיג את כל נ' השערים.

בדרך זו במסילה נעלה לבאר איך השיגו נדב ואביהוא את שער הנו"ן, על פי מה שכתוב בפרשת משפטים במעמד של מתן תורה (שמות כד-א): "ואל משה אמר עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחוק". אחר כך כתוב (שם י'): "ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר". ופירש רש"י: "ויראו את אלקי ישראל, נסתכלו והציצו ונתחייבו מיתה, אלא שלא רצה הקב"ה לעררב שמחת התורה, והמתין לנדב ואביהוא עד יום חנוכת המשכן".

ושבו כתוב אחר כך (שם יא): "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו". ופירש רש"י: "ואל אצילי, הם נדב ואביהוא והזקנים, לא שלח ידו, מכלל שהיו ראויים להשתלח בהם יד. ויחזו את האלקים, היו מסתכלין בו בלב גס מתוך אכילה ושתיה, כך מדרש תנחומא".

מעתה אמינא מילתא חדתא, כי בשעת מתן תורה כשעלה משה רבינו להר סיני וזכה

רבינו האריז"ל: במתן תורה השיג משה רבינו גם את שער הנו"ן, אבל בחטא העגל נאמר לו ל"ך רד וניטלה ממנו

של"ה הקדוש: "ומשה עלה אל האלקים", להשיג את כל נ' שערי בינה, ולא בבחינת: "ותחסרהו מעט מאלקים"

בשעת מתן תורה נאמר על נדב ואביהוא: "ויחזו את האלקים", כי הסתכלו בשער הנו"ן שהשיג משה רבינו

זרע קודש: הארון שהיה בקודש הקדשים הוא רמז על שער הנו"ן, ורמזו בשם ארו"ן שהוא אותיות או"ר ו"ן

למשה (שמות לג-ט): "לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי".

ומבאר שם הטעם לכך: "כי בהשיגו אור גדול כזה תתדבק נפשו למעלה ותתפרד מגוף, כי תתאוה לאור עליון כנר קטן המתדבק באור גדול, וכמו שאמרו (חגיגה יד): הציץ ומת וכו', כי כל המשיגים אור רב נפשם תתדבק בשורש למעלה, לכך לא יראני אדם וחי". [ויש לרמז: "כי לא יראני האדם וחי" - האד"ם בגימטריא נ' הוא שער הנו"ן].

לפי זה מבואר היטב מה שמפרש ה"חתם סופר" רמז הכתוב: "ב'קרבנתם לפני יי וימותו" ראשי תיבות יוב"ל, ללמדנו בכך שיצאה נשמתם בקרבנתם ליובל העליון שהוא שער הנו"ן, ונתקיים בהם רמז הכתוב (ויקרא כה-יג): "בשנת היובל הזאת", כשתזכו להשגת שער הנו"ן, שהוא בבחינת יובל, "תשובו איש אל אחוזתו", ישתחררו הנשמות מכבלי העבדות של הגוף וישובו לשורשם להתדבק עם הקב"ה.

הנה כי כן יאירו עינינו וישמח לבנו לשלב הגילוי הנפלא של ה"חתם סופר" שיצאה נשמתם: "ב'קרבנתם לפני יי וימותו", שנתקרבו לשער הנו"ן שהוא בבחינת יוב"ל הרמזו בראשי תיבות, עם החידוש הנשגב של ה"אור החיים" הקדוש שמפרש רמז הכתוב: "ב'קרבנתם לפני ה' וימותו, שנתקרבו לפני אור העליון בחיבת הקודש ובזה מתו", ולפי המבואר מה שאמר "אור העליון" הכוונה בזה על שער הנו"ן שנתקרבו אליו ועל ידי זה יצאה נשמתם במיתת נשיקה, באופן ששני הדברים עולים בקנה אחד כפתור ופרח.

[ה]

בשעת מתן תורה "ויחזו את האלקים" השיגו את שער הנו"ן שהוא בבחינת אלקים

כעבדא קמיה מאריה אחיזנא בשולי גלימתו של ה"חתם סופר" זי"ע, לבאר דברות

ה"חתם סופר" זי"ע, שהוא בבחינת "אבן הפינה" להעמיד עליו בנין מפואר, ליישב כל הסתירות שמצינו בענין מיתתם של נדב ואביהוא, והנה הם דבריו הקדושים ב"תורת משה" בפרשתנו:

"אחרי מות שני בני אהרן, אמרו חכמינו ז"ל שהיו גדולים ממשה רבינו ע"ה... והנה אמרו חכמינו ז"ל (ר"ה כא): שמשה רבינו ע"ה לא השיג שער חמישים שהוא סוד דיובל [שהוא שנת החמישים כנגד נ' שערי בינה], והם השיגו, על כן ראשי תיבות ב'קרבנתם לפני יי וימותו ראשי תיבות יובל".

כאשר נתבונן נראה בעליל שה"חתם סופר" זי"ע מגלה לנו כאן אוצר בלום אשר לא יסולא בפז בענין פטירתם של נדב ואביהוא, המבוסס על מה ששנינו בגמרא (ר"ה כא): "חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר (תהלים ח-ו) ותחסרהו מעט מאלקים". ואם משה רבינו לא השיג את שער הנו"ן, הרי ברור שגם אהרן אחיו שלמד ממנו תורה לא השיגו.

על כך מבאר ה"חתם סופר" כי נדב ואביהוא כן זכו להשיג גם את שער הנו"ן שהוא בבחינת יובל שנת החמישים, ורמזו במה שנאמר עליהם: "ב'קרבנתם לפני יי וימותו" ראשי תיבות יוב"ל שהוא שער הנו"ן, ועל כך אמר משה רבינו לאהרן: "עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך", כוונתו שהם זכו להשיג גם את שער הנו"ן מחמישים שערי בינה שלא השיגו משה ואהרן.

והנה כאשר נתעמק עוד בדברות קדשו של ה"חתם סופר", נשכיל להבין שהוא מגלה לנו בזה ביאור חדש איך יצאה נשמתם של נדב ואביהוא, והוא על ידי שנתקרבו להשגת שער הנו"ן, וביאור הענין בזה על פי מה שכתב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע ב"יערות דבש" (ח"ב דרוש ט), כי על השגת שער הנו"ן אמר הקב"ה

נדב ואביהוא נכנסו להקטיר קטורת בקודש הקדשים כדי להתדבק בשער הנו"ן שהיה מאיר על הארון

נדב ואביהוא הודו הלכה בפני משה רבם, בחושבם כי מאחד שניטלה ממנו שער הנו"ן שוב אינו רבם בהשגה זו

של"ה הקדוש: "ויון המשומד בענביו", הוא רמז על שער הנו"ן שלא נתגלה בעולם הזה כי אם לעתיד לבוא

בוזנתו העמוקה של רבי ישמעאל: "שתווי ויון נכנסו למקדש", שנכנסו כדי לגלות את היין המשומד בענביו שהוא שער הנו"ן

להשיג גם את שער הנו"ן בבחינת: "ומשה עלה אל האלקים", באותו מעמד: "ויחזו את האלקים", הסתכלו נדב ואביהוא בשער הנו"ן, אף שנצטוו: "והשתחויתם מרחוק", שלא יתקרבו לשער הנו"ן, ועל ידי זה היה ראוי שתצא נשמתם במיתת נשיקה, אלא שהקב"ה לא רצה לערבב את שמחת התורה, והמתין עד שהסתכלו שוב בשער הנו"ן ביום חנוכת המשכן כמו שנבאר להלן, ועל כך נאמר: "ב'קרבתם לפני יי וימותו", שנתקרבו עד להשגת שער הנ' שרמוז בראשי תיבות יוב"ל, ויצאה נשמתם במיתת נשיקה.

[1]

ארו"ן הברית שהיה בקודש הקדשים הוא בבחינת אור"ך' שהוא שער הנו"ן

הבה נמשיך במסע הקודש לבאר לפי זה מה שכתוב בפרשת שמיני, כי נדב ואביהוא מתו משום שנכנסו להקטיר קטורת בקודש הקדשים: "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה'". וצריך ביאור מהו הקשר בין כניסתם לקודש הקדשים לקרבתם לשער הנו"ן שיצאה בו נשמתם.

רחש לבי דבר טוב לבאר הענין בזה, על פי מה שנקדים לבאר הטעם שצוה הקב"ה לעשות בבית המקדש שני כלים שקשורים לעסק התורה, הכלי הראשון הוא הארון שהיו מונחים בו שני לוחות הברית, ויש בו רמז על עסק התורה, כמו שכתוב (שמות כה-ו): "ועשו ארון עצי שטים", ודרשו במדרש (שמו"ר לד-ב): "מפני מה בכל הכלים האלה כתיב 'ועשית' ובארון כתיב 'ועשו ארון', אמר לו הקב"ה, יבואו הכל ויעסקו בארון כדי שיזכו כולם לתורה".

ואילו הכלי השני הוא המנורה שהדליקו בה את הנרות, והנה גם המנורה רומזת לאור תורה, כמו ששנינו בגמרא (ב"ב כה:): "הרוצה שיחכים ידרים, ושיעשיר יצפין, וסימניך שלחן בצפון ומנורה בדרום". וכן כתוב (משלי ו-כג): "כי נר מצוה ותורה אור". וצריך ביאור לשם מה בחר הקב"ה לרמז בשני הכלים הארון והמנורה על עסק התורה.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שמצאתי מרגניתא טבא ב"זרע קודש" להרה"ק מראפשיץ ז"ע (פרשת בהעלותך), לבאר הטעם

להמשיך סליחה מחילה וכפרה לכל ישראל משער הנו"ן, כמו שהביא ב"מאור ושמש" (פרשת האזינו ד"ה כנשר) בשם הרמ"ק: "ביום הכיפורים מתגלין כל הנו"ן שערי בינה".

[2]

כשנכנסו נדב ואביהוא לקודש הקדשים הסתכלו על ארו"ן הברית שהוא אור"ך'

הנה כי כן הרווחנו להבין ביתר שאת השילוב הנפלא של ה"אור החיים" הקדוש וה"חתם סופר", שנדב ואביהוא מתו במיתת נשיקה על ידי שנתקרבו לשער הנו"ן בבחינת "ב'קרבתם לפני יי וימותו" ראשי תיבות יוב"ל, והרי זה עולה בקנה אחד עם מה שכתוב: "ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם", שנכנסו בקודש הקדשים להקטיר קטורת, ושם במקום משכן ארו"ן הברית שהוא בבחינת אור"ך' הסתכלו באור הגדול של שער הנו"ן, כדברי ה"אור החיים" הקדוש: "שנתקרבו לפני אור העליון בחיבת הקודש", ועל ידי זה יצאה נשמתם במיתת נשיקה.

מעתה מבואר היטב הקשר הנפלא שקישר הקב"ה בין מיתת נדב ואביהוא: "ויהי אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו", משום שנתקרבו לשער הנו"ן, ובין האזהרה לאהרן הכהן: "דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש", כי יש סכנה גדולה שלא תצא נפשו בכניסתו לקודש הקדשים שמתגלה שם שער הנו"ן, וצריך לכך שמירה מיוחדת שהקב"ה שומר על הכהן הגדול פעם אחת בשנה ביום הכיפורים, כשהוא נכנס לקודש הקדשים להמשיך כפרה משער הנו"ן.

בדרך זו במסילה נעלה לבאר המדרש שנדב ואביהוא אמרו: "מתי ב' זקנים הללו מתים ואנו נוהגין שררה על הציבור", לא התכוונו ח"ו

שהכתוב מכנה מקום הנחת שני לוחות הברית בתואר ארון: "ועשו ארון עצי שטים", כי ארו"ן הוא אותיות אור"ך', לרמז שהאיר עליו האור הגדול של שער הנו"ן, וכמו שכתב בלשון קדשו: "וכתיב בספרים שארו"ן אותיות אור"ך' ניון שיתגלה לנו שער הנו"ן".

מעתה יש לומר כי מצות הדלקת שבעת הנרות במנורה, היא כדי להאיר לכל ישראל מ"ט שערי בינה שאפשר להשיגם על ידי גיעת התורה, והביאור בזה על פי מה שדרשו בגמרא (ר"ה כא:): "מקרא שכתוב (תהלים יב-ז): 'אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרף בעליל לארץ מזוקק שבעתים', שלא נתגלו למשה רק חמישים שערי בינה חסר אחד, ופירש רש"י: "מזוקק שבעתים, שבע שביעות, והם חמישים חסר אחת שנמסרו למשה", הרי מבואר כי התורה נחלקת לשבעה חלקים הכלולים משבעה שהם מ"ט שערי בינה.

וזהו הטעם שצונו הקב"ה לפני חג השבועות זמן מתן תורתנו לספור ספירת העומר שבעה שבועות, שכל שבוע כלול משבעה ימים, הרי ז' פעמים ז' שהם מ"ט ימים, כדי לעשות בכך הכנה לקבלת התורה בחג השבועות שנזכה להשיג מ"ט שערי בינה. וזהו גם כן הענין שהובא בקדמונים סגולה לומר מזמור (תהלים סז): "למנצח בנגינות מזמור שיר", בצורת ז' נרות המנורה שהדליקו בבית המקדש, כי יש במזמור זה מ"ט תיבות כנגד מ"ט שערי בינה.

אולם הארון עם שני לוחות הברית שהיה מונח גנוז בקודש הקדשים, הרי כפי המבואר הוא כנגד שער הנו"ן ורמוז בשמו ארו"ן אותיות אור"ך', כי הוא בבחינת קודש קדשים למעלה מכל השערים, ולכן רק הכהן הגדול נכנס בקודש הקדשים פעם אחת בשנה ביום הכיפורים, כדי

לוי: "זה יין המשומר בענביו", שכפי שמבאר השל"ה הקדוש שהוא שער הנו"ן, והרי זה עולה בקנה אחד עם המדרש כי י"ן בגימטריא שבעים שהם שבעים פנים לתורה הנשלמים על ידי שער הנו"ן.

מעתה יאירו עינינו להבין כוונתו העמוקה של רבי ישמעאל באומרו על נדב ואביהוא: "שתויי יין נכנסו למקדש", רמז לנו בכך שנכנסו בכוונה תחילה לקודש הקדשים כדי להשיג שם את שער הנו"ן שהוא בבחינת "יין המשומר בענביו", כי חשבו בטעות שכבר הגיע הזמן של התיקון השלם לגלות את שער הנו"ן, אולם מאחר שעדיין לא הגיע הזמן נתקיים בהם: "כי לא יראני האדם וחי", ויצאה נשמתם "ב'קרבתם לפני יי ו'מותו" ראשי תיבות יוב"ל שהוא שער הנו"ן.

[ט]

נשמות נדב ואביהוא נתגלגלו בפנחס זה אליהו שזכה להשגת שער הנו"ן

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, לבאר על פי כל האמור דבר פלא שגילה התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי לרבי אלעזר בנו בזוהר הקדוש (פרשת פנחס ריז), כי מיום פטירתם של נדב ואביהוא לא מצאו מנוח לנשמתם, כי לא יכלו לעלות ולהגיע למקום מנוחתם והסתובבו בעולם, עד שבא פנחס בן אלעזר לקנא קנאת ה' צבאות להרוג את זמרי בן סלוא שהיה נשיא שבט שמעון, וכשראה פנחס את שבטו של שמעון באים כנגדו פרחו נשמתו מרוב פחד, ואז נכנסו בו הנשמות הקדושות של נדב ואביהוא.

לפי זה ביאר רשב"י הטעם שאחרי שהרג פנחס את זמרי מייחסו הכתוב עד אהרן, כמו שכתוב (במדבר כה-יא): "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל", כדי ללמדנו בכך כי "פנחס" שהיה עד הנה רק "בן אלעזר", מעתה הוא כבר "בן אהרן הכהן" עצמו, מכיון שנכנסו בו נשמות נדב ואביהוא שהם בני אהרן. וצריך ביאור להבין הטעם שגלגל הקב"ה את נשמתם דוקא בפנחס.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שאמר הקב"ה למשה לומר לפנחס שהציל את ישראל מכליה (שם יב): "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", ודרשו על כך במדרש ילקוט שמעוני: "אמר רבי שמעון בן לקיש, פנחס הוא אליהו, אמר לו הקב"ה, אתה נתת

זוהר הקדוש: נשמות נדב ואביהוא נתגלגלו בפנחס בן אלעזר שפרחה נשמתו כשבא להרוג את זמרי

זוהר הקדוש: כל הספיקות הם בבחינת תיק"ו כי חסרה האות ו' של תיקו"ן, והכוונה בזה על שער הנו"ן שחסר בגלות

פנחס זה אליהו הנביא יתרון כל הספקות בזכות נשמות נדב ואביהוא שהשיגו את שער הנו"ן ונתגלגלו בו

רבינו האריז"ל: בקשת אלישע מאליהו הנביא: "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" - נ"א ראשי תיבות נדב אביהוא

ונראה להוסיף תבלין לדברי השל"ה הקדוש, מנין למד רבי יהושע בן לוי לפרש הכתוב: "עין לא ראתה אלקים זולתך", שהכוונה בזה על יין המשומר בענביו שהוא שער הנו"ן, על פי הקדמה יקרה מדברי הרמ"ע מפאנו ב"עשרה מאמרות" (מאמר חיקור הדין ח"ג פ"ד) וה"מגלה עמוקות" על ואתחנן (אופן יב) ליישב הסתירות שמצינו בענין שערי תורה, כי פעם מבואר במדרש (במדבר ב-ג): "למדנו משה תורה שהיא נדרשת מ"ט פנים", ופעם אמרו בגמרא (ר"ה כא): "חמישים שערי בינה נבראו בעולם", ופעם אמרו במדרש (במדבר יג-טו): "כשם שיי"ן חשבונו שבעים, כך יש שבעים פנים בתורה".

ותירצו כי באמת ישנם בתורה נ' שערי בינה, אבל ההשגה האפשרית לכל בני אדם הוא רק במ"ט שערי בינה, והנה שער הנו"ן הוא שם אהי"ה שהוא בגימטריא כ"א, וכאשר נצרף מ"ט שערים עם שער הנו"ן שהוא שם אהי"ה שעולה כ"א, הרי הם בגימטריא שבעים שהם: "שבעים פנים לתורה", נמצא לפי זה כי החוט המשולש של מ"ט פנים, נ' שערי בינה, ע' פנים לתורה, עולים בקנה אחד כפתור ופרח.

הנה כי כן יפתח לנו פתח להבין מה שדרש רבי יהושע בן לוי: "עין לא ראתה אלקים זולתך, זה יין המשומר בענביו" שהוא שער הנו"ן, שהרי לפי המבואר שער הנו"ן משלים את "עיי"ן פנים לתורה", שהוא בבחינת שם "אלקים" בשלימותו, שעל כך כתוב במתן תורה: "ומשה עלה אל האלקים", לפני שניטלה ממנו בחטא העגל בבחינת: "ותחסרהו מעט מאלקים".

וזהו הרמז הנפלא בפסוק: "עין לא ראתה אלקים זולתך" - עיי"ן דייקא שהוא שער הנו"ן המשלים את עיי"ן פנים לתורה, ושער זה לא ראתה עין זולת "אלקים" שהוא כולל את כל נ' שערי בינה, ולכן יפה דרש רבי יהושע בן

לזלזל בכבודם של משה ואהרן, אלא השתוקקו לבטל ההנהגה של משה ואהרן מצד הגילוי של מ"ט שערי בינה, כדי שיזכו הם להנהיג את ישראל בגילוי של שער הנו"ן כמו שהיה לפני חטא העגל, ולפי זה מבואר היטב מה שמסיים המדרש: "אמר להם הקב"ה אל תתהלל ביום מחר". פירוש, שלא יתהללו בגילוי של שער הנו"ן שיתגלה באמת רק "ביום מחר", יש מחר לאחר זמן כשיגיע זמן הגאולה.

לפי זה ירווח לנו להבין גם כן מה שאמר רבי אליעזר: "לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן". כי מאחר שהשיגו את שער הנו"ן שנשתכח ממשה אחרי חטא העגל בבחינת "לך רד", חשבו בטעות כי מצד השגת שער הנו"ן כבר אינו רבם, ולכן הורו הלכה להקטיר קטורת בקודש הקדשים, כדי להשיג שם את שער הנו"ן שהאיר על אר"ן הברית בבחינת או"ר ו', וכשנתקברו לשער הנו"ן יצאה נשמתם.

[ח]

"שתויי יין נכנסו" לגלות שער הנו"ן שהוא יין המשומר בענביו

בדרך המלך נלך לבאר כוונתו העמוקה של רבי ישמעאל שאמר: "שתויי יין נכנסו למקדש", על פי מה שדרשו בגמרא (ברכות לד): מקרא שכתוב (ישעיה ג-ד): "עין לא ראתה אלקים זולתך, מאי עין לא ראתה, אמר רבי יהושע בן לוי, זה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית". וביאר בשל"ה הקדוש (מסכת פסחים מצה שמורה אות ו), כי יין המשומר בענביו מרמז על נ' שערי בינה, שעדיין לא נתגלה והוא משומר לעולם הבא. ונראה שעיקר כוונתו על שער הנו"ן שהוא משומר להתגלות בעולם הבא, אבל מ"ט שערי בינה הרי כבר נתגלו בעולם הזה.

ורבי אלעזר בנו למערה: "הוא אליהו ז"ל אתה להון בכל יומא תרי זמני ואוליף לון", פירוש, היה אליהו ז"ל בא אליהם בכל יום ב' פעמים כדי ללמדם תורה.

לפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שנתגלגלו בו ב' הנשמות של נדב ואביהוא שזכו להשיג את שער הנו"ן שיצאה נשמתם בהשגתם, לכן הגם שעדיין לא זכינו לגילוי שער הנו"ן בשלימות עד לעתיד לבוא, עם כל זה זכה אליהו הנביא עוד לפני הגאולה להארה משער הנו"ן, ועל ידי זה יש בכוחו לגלות לחכמי התורה סודות התורה.

הנה כי כן הרווחנו להבין הטעם שאלישע הנביא השתוקק כל כך לזכות בנשמתם של נדב ואביהוא שהיתה אצל אליהו הנביא באומר: "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" - נ"א ראשי תיבות נ'דב א'ביהוא", כי בזכות קבלת נשמתם יזכה גם הוא להשגת גדולות בתורה משער הנו"ן, וזהו שרמז בבקשתו: "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" - נ"א הוא אמנם ראשי תיבות נ'דב א'ביהוא, אבל נ"א הוא גם כן ראשי תיבות נ'ון א'ורות, לרמז שבזכות קבלת נשמתם יזכה להארת משער הנו"ן.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין נפלאות דרכי ה', שסיבב לגלגל את נשמות נדב ואביהוא באליהו הנביא, כי היות שכל כוונתם היתה לקרב את הגאולה על ידי גילוי שער הנו"ן, אלא שטעו בזה כי עדיין לא הגיע זמן הגאולה בימיהם, לכן שילם להם הקב"ה את שכרם והשלים את תיקונם על ידי שנתגלגלו באליהו הנביא, שיבוא ויבשר לנו על הגאולה האמיתית, ויזכה לתרץ את כל הקושיות וכל הספיקות שבתורה על ידי גילוי שער הנו"ן, ונסיים בתפלה: "הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות", במהרה בימינו אמן.

תיקו"ו נוטריקון ת'שבי יתרץ ק'ושיות ואיבעיות, שהכוונה בזה על אליהו הנביא שיבוא ויפתור את כל הספיקות שבתורה.

אולם בזוהר הקדוש (פרשת צו כז:ז) מפרש הרמז במילת "תיקו" - "תיקו חסר ה' דלית ליה תיקו"ן, חסר נו"ן דאיהו עלמא דאתי". פירוש, מילת תיקו"ו היא בעצם מילת תיקו"ן, אלא שחסרה ממנה את האות ה' שהיא רמז על עולם הבא. ויש לומר הביאור בזה, כי הסיבה לכל ההלכות שלא נפשטו ונשאר בספק עד לעתיד לבוא, היא מפאת שבירור הלכה זו הוא משער הנו"ן שבעולם הזה אין לנו השגה בו.

נמצינו למדים מזה ביאור חדש במילת "תיקו", אשר כפי המבואר היא נוטריקון ת'שבי יתרץ ק'ושיות ואיבעיות, כי לעתיד לבוא יפתור אליהו הנביא את כל הספיקות שבתורה, על ידי שיאיר לו הקב"ה את השגת שער הנו"ן, ועל ידי זה ישלים את האות ה' החסרה במילת "תיקו" להשלים את הצירוף למילת "תיקון".

ונראה להוסיף תבלין איך יזכה אליהו הנביא שיתגלה לו שער הנו"ן, כי היות שנתגלגלו בו נשמות נדב ואביהוא, אשר כפי שלמדנו מדברי ה"חתם סופר" יצאה נשמתם בטהרה, על ידי שהתקרבו לאור הגדול של שער הנו"ן בבחינת "ב'קרבנתם לפני יי' ו'ימותו" ראשי תיבות יוב"ל, והרי לפי המבואר היתה כוונתם לשם שמים לקרב את הגאולה, לכן בזכותם יזכה אליהו הנביא להשיג את שער הנו"ן ולפתור לישראל את כל הספיקות שבתורה.

וזהו הענין שמצינו כי אליהו הנביא בא ללמד תורה לחכמי התורה הראויים לכהן, כמו שמצינו בגמרא (ברכות ג.): "אמר רבי יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח... באותה שעה למדתי ממנו שלשה דברים". וכן מצינו בתיקוני זוהר (הקדמה א.) כי כשברחו רשב"י

שלום בין ישראל וביני בעולם הזה, אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתיד ליתן שלום ביני לבני בני, שנאמר (מלאכי ג-כג) הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' וגו', והשיב לב אבות על בנים".

נמצינו למדים מזה כי נשמות נדב ואביהוא שנתגלגלו בפנחס, נתגלגלו בעצם באליהו הנביא שהוא פנחס, ומה נפלאים הם דברי רבינו האריז"ל ב"ליקוטי תורה" שמגלה לנו סוד הפסוק שביקש אלישע הנביא מרבו אליהו הנביא לפני שעלה לשמים בסערה (מלכים ב ב-ט): "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי". ומבאר האריז"ל הענין בזה:

"כבר ביארנו כי אליהו פי שנים, שהוא גלגול נדב ואביהוא, ואמר לו אלישע לאליהו ז"ל שיתנם לו". והוסיף שם האריז"ל לפרש עוד: "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי, כבר ביארנו ששאל נפשות נדב ואביהוא, לכן נ"א ראשי תיבות נ'דב א'ביהוא, נ"א פ"י ש'נים ב'רוחך א'לי ראשי תיבות נפ"ש ב"א, פירוש, נפש שבא אליך כשהרגת לזמרי תן אותה אלי".

וצריך ביאור להבין תשוקתו הגדולה של אלישע, שיזכה לקבל מרבו אליהו הנביא את ב' הנשמות של נדב ואביהוא, איזו תועלת תצמח לו מקבלת נשמתם, ואיך מתקשר בקשה זו לקבלת נשמתם עם הפירוש בדרך הפשט: "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי", שיזכה לקבל מאליהו הנביא רבו פי שנים ממה שקיבל ממנו בחייו.

[י]

אליהו הנביא יפתור את כל הספיקות על ידי שיזכה לגלות את שער הנו"ן

רחש לבי דבר טוב לבאר כל זה, על פי מה שמורגל בפי העולם לפרש מילת "תיקו" שנזכרה בגמרא על כל ספק הלכה שאין לו פתרון, ומקור הדבר ב"תוספות יום טוב" (מסכת עדיית פ"ח מ"ז) כי

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימיל: mamarim@shvileipinchas.com